

Eindverslag

Wel Goed Water

Blijven Geven 2.0

Beschikkingnummer: C2326315/583840

Eindverslag april 2026

Door ZLTO in samenwerking met:

Waterschap Aa en Maas

Waterschap Brabantse Delta

Waterschap De Dommel

Provincie Noord-Brabant

Arvalis

's-Hertogenbosch, 30 april 2026

Inhoud

Inleiding.....	3
Werkwijze Contactcentrum.....	4
Aantal deelnemers	5
Resultaat per maatregel.....	7
Financiën.....	9
Conclusie	12

Inleiding

De agrarische sector staat voor aanzienlijke uitdagingen. Naast wettelijk vereiste maatregelen en processen treffen ondernemers investeringen om in te spelen op veranderende klimaatomstandigheden, onder meer op het gebied van waterconservering en duurzaam bodembeheer. Binnen het project Wel Goed Water Blijven Geven (WGWBG) zijn ondernemers hierbij ondersteund met als doel gezamenlijk te komen tot een klimaatrobuuster watersysteem.

Het project sluit aan bij meerdere programma's die in uitvoering zijn bij de Provincie Noord-Brabant en relevant zijn voor de Brabantse waterschappen. Het initiatief is dan ook genomen door ZLTO in samenwerking met de Provincie Noord-Brabant en de waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel. Doel is om binnen de prioritaire agrarische gebieden in Brabant een bodemvitaliteit te realiseren die bijdraagt aan de opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Nitraatrichtlijn (7e APN), en tegelijkertijd een bijdrage levert aan een robuust bodem- en watersysteem. Het project richt zich met name op de implementatie van fysieke maatregelen die in de praktijk zijn bewezen (best practices). WGWBG 2.0 is primair gericht op het toepassen van waterconserverende en waterbesparende maatregelen door Brabantse agrariërs.

Dit project is een vervolg op twee eerdere trajecten Wel Goed Water (Blijven) Geven, waarvan het meest recente traject in 2021 is afgerond. Het eerdere traject is succesvol verlopen; geïnteresseerde ondernemers zijn destijds op een wachtlijst geplaatst. In de tussenliggende periode is deze wachtlijst verder aangevuld, waardoor na afgifte van de beschikking direct meerdere ondernemers konden deelnemen. Voor peilgestuurde drainage gold als voorwaarde dat uitsluitend de vervanging van gangbare drainage door peilgestuurde drainage subsidiabel was. Dit betekende dat de aanleg van peilgestuurde drainage op percelen die nog niet waren gedraineerd, niet in aanmerking kwamen voor subsidie, terwijl daar bij diverse ondernemers wel belangstelling voor bestond.

Werkwijze Contactcentrum

De uitvoering van het project is verzorgd door Arvalis. Arvalis bemenste het contactcentrum waar ondernemers met vragen terechtkonden en verzorgde de administratie rondom de declaraties van deelnemende ondernemers.

Ondernemers konden via de openbare website van ZLTO (projectpagina Wel Goed Water Blijven Geven) een formulier invullen waarin de beoogde maatregel werd aangegeven. Arvalis heeft de aanvragen geregistreerd en opgevolgd. Na ontvangst en beoordeling van de vereiste bewijsstukken waaruit bleek dat de maatregel daadwerkelijk was uitgevoerd, is de tegemoetkoming aan de ondernemer uitbetaald. Vragen van ondernemers zijn door Arvalis beantwoord, waar nodig in afstemming met het betreffende waterschap. In meerdere gevallen bleek aanvullende informatie nodig om te kunnen vaststellen of een vergoeding kon worden uitgekeerd. Dit heeft in sommige dossiers geleid tot extra administratieve doorlooptijd. Arvalis heeft deelnemers op de lijst meerdere keren benaderd om de status van de investering te verifiëren; enkele deelnemers stonden sinds 2024 geregistreerd, maar hebben de benodigde onderbouwing pas eind 2025 aangeleverd.

Aantal deelnemers

Direct na de start van het project zijn de ondernemers geïnformeerd die zich op de wachtlijst bevonden (ontstaan na afronding van het vorige traject). Er was vanaf de start sprake van aanzienlijke belangstelling. Daarnaast droeg mond-tot-mondreclame bij aan de instroom: bodemadviseurs uit andere projecten en leveranciers van sensoren attendeerden ondernemers op de regeling. Na publicatie van een artikel in Nieuwe Oogst (ledenblad van ZLTO) zijn aanvullende aanvragen ontvangen. Ook de Brabantse waterschappen hebben agrariërs binnen hun beheergebied gewezen op de regeling.

Het onderstaande overzicht toont het aantal geïnteresseerde ondernemers per waterschap.

Waterschap	Aantal geïnteresseerde ondernemers
Aa en Maas	50
Brabantse Delta	27
De Dommel	30

Het merendeel van de deelnemers is gevestigd in het beheergebied van waterschap Aa en Maas.

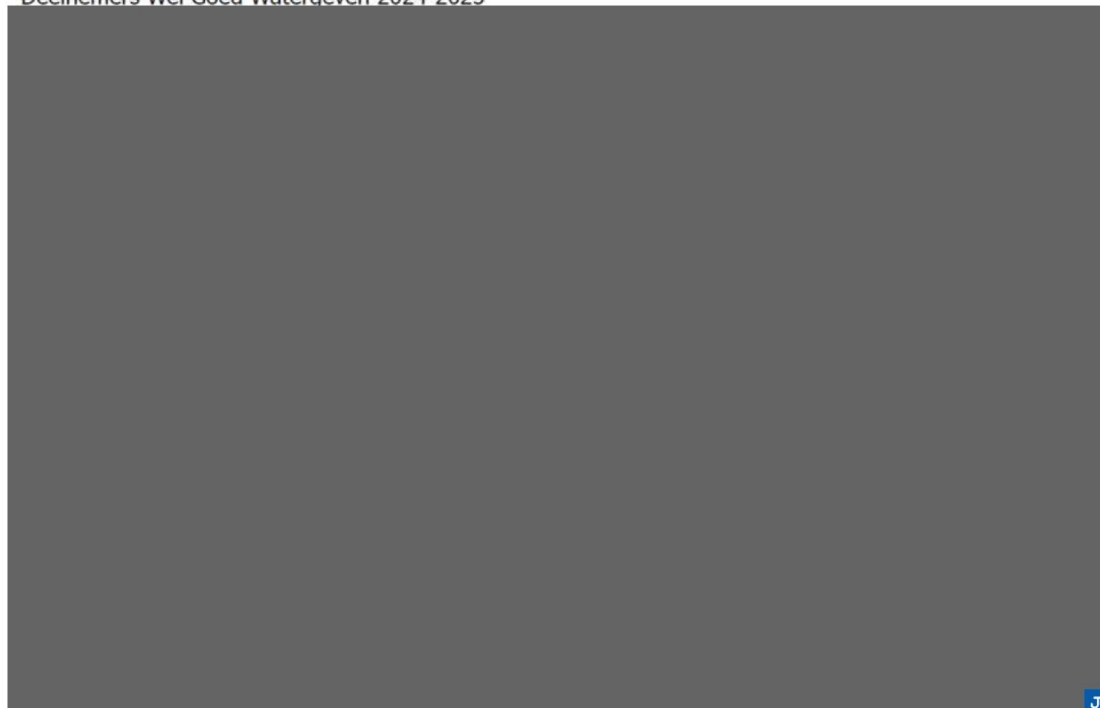
Onderstaande kaart geeft de geografische spreiding van de deelnemers weer.

Deelnemers Wel Goed Watergeven 2024-2025

Daarnaast is de spreiding van de deelnemers uit 2024–2025 weergegeven in combinatie met de deelnemers uit de twee voorgaande trajecten Wel Goed Water Geven.

Deelnemers Wel Goed Watergeven 2024-2025

Resultaat per maatregel

Deelnemers konden zich aanmelden voor één of meer van de volgende onderwerpen:

- Vervanging van gangbare drainage door peilgestuurde drainage.
- Waterconserverende maatregelen, zoals het plaatsen van stuwen, het verhogen van duikers, de aanleg van druppelirrigatie en het gebruik van sensoren.
- Bodemmaatregelen, zoals het verhogen van het organische-stofgehalte, het tegengaan van bodemverdichting en niet-kerende grondbewerking.

Deelnemers konden per bedrijf maximaal een vergoeding van € 5.000 ontvangen. In afstemming met de waterschappen is per maatregel vastgesteld welke vergoeding kon worden uitgekeerd.

Binnen dit project is geen uitgebreid monitoringstraject ingericht. De monitoring is beperkt tot de volgende KPI's:

- Aantal deelnemers per waterschapsgebied.
- Aantal gerealiseerde maatregelen.
- Type maatregel en bijbehorende oppervlakte (ha): waterconservering, bodemverbetering en vervanging van drainage door peilgestuurde drainage.
- Geïnvesteed bedrag.

De impact van afzonderlijke maatregelen is binnen dit project beperkt kwantitatief vast te stellen. Op basis van dit eindverslag kan per waterschapsgebied desgewenst een globale expert judgement-benadering worden uitgewerkt. In de bijlage van het projectplan is destijds een indicatieve inschatting van mogelijke effecten opgenomen. Het meten van de bespaarde of geconserveerde hoeveelheid water viel buiten de scope van dit project.

Voorafgaand aan dit project zijn twee eerdere trajecten Wel Goed Water (Blijven) Geven uitgevoerd. Hieronder is een overzicht opgenomen van de resultaten over alle trajecten. 'WGWBG (3)' betreft de resultaten over 2024–2025.

Opgemerkt wordt dat in voorgaande trajecten meer budget beschikbaar was dan in de laatste tranche (1^e traject 750K, 2de traject ruim 1 miljoen, huidig traject 636K).

Resultaten Wel Goed Water (Blijven) Geven										
Periode WG WG (1): 2016 - 2019										
Periode WG WB (2): juni 2020 tm december 2021										
Periode WG WB (3): 2024 - 2025										
Maatregel WG WG	De Dommel			Aa en Maas			Brabantse Delta			
	WG WG (1)	WG WB (2)	WG WB (3)	WG WG (1)	WG WB (2)	WG WB (3)	WG WG (1)	WG WB (2)	WG WB (3)	Grand totaal
Aantal deelnemers	42	57	30	29	63	50	68	72	27	438
Peilgestuurde drainage (Ha)	117	131	13	166	90	31	83	89	3	723
<i>Waterconserverende maatregelen</i>										
Plaatsen stuw (aantal)	34	0		3	1	1	14	14	2	69
Verhogen duiker (aantal)	0	0		0	0	1	2	0		3
Afsluiter op duiker (aantal)	0	0		0	1		0	0		1
Verhogen slootbodern (strekkende m)	0	0	150	600	300		0	0	580	1.630
Plaatsen drempel (aantal)	31	0		0			149	4		184
Dempn van greppel (strekkende m)	652	260	200	3.897	2.130		20.700	183		28.022
Afkoppelen verhard oppervlak (m3)	0	0		5.395	0		2.520	0		7.915
Waterbesparende beregeningstechnieken (Ha)	31	123	33	18	114	73	33	261	36	722
<i>Bodemmaatregelen</i>										
NKG (Ha)	70	100	44	45	136	57	80	381	25	939
Organische stofgehalte verhogen (Ha)	358	122	289	43	148		193	354	36	1.542
Vaste rijpaden (Ha)	8	0		18	0		68	273		367
Bezink- en infiltratiegreppel (strekkende m)	0	0		0	55	300	500	0	730	1.585
Voorkomen bodemverdichting (Ha)	48	345	17	178	395	4	102	530		1.618

Financiën

In de onderstaande tabellen zijn de totale begrote en gerealiseerde kosten opgenomen, zowel totaal als uitgesplitst per waterschap. De eigen ureninbreng van agrariërs zijn niet meegenomen in de afrekening.

Wel Goed Water Blijven Geven 2.0					
C2326315/5838040					
<i>Bedragen inclusief btw</i>					
Begroting					
		Begroot oorspronkelijk		Gerealiseerd	
Uren:		uren	bedrag	uren	bedrag
Projectleiding	€ 50	451	€ 22.565	180	€ 9.000,00
Communicatie	€ 50	451	€ 22.565	0	€ -
Kosten:					
Vervanging peilgestuurde drainage			€ 75.000		€ 70.407,98
Waterconservering en besparing			€ 442.477		€ 671.943,95
Bodem			€ 30.000		€ 121.295,54
Contactcentrum (Arvalis):			€ 39.659		€ 47.976,53
Controleverklaring			€ 4.035		€ 4.035,35
Totaal			€ 636.300		€ 924.659,35

Verdeling per waterschapsgebied:

	Begroting	Subsidiebele kosten	+ uren PL	+ Contactcentrum	Controleverklaring	Totaal
	€ 636.300,00	€ 863.647,47	€ 9.000,00	€ 47.976,53	€ 4.035,35	€ 924.659,35
AM	€ 242.100,00	€ 259.348,19	€ 3.424,33	€ 18.254,15	€ 1.535,37	€ 282.562,05
BD	€ 197.100,00	€ 390.609,28	€ 2.787,84	€ 14.861,19	€ 1.249,99	€ 409.508,29
DD	€ 197.100,00	€ 213.690,00	€ 2.787,84	€ 14.861,19	€ 1.249,99	€ 232.589,01

	Begroot	Gerealiseerd
AM	€ 242.100,00	€ 282.562,05
b	€ 10.000,00	€ 4.922,20
pgd	€ 25.000,00	€ 48.656,63
wc	€ 172.477,00	€ 205.769,36
Contactcentrum	€ 15.459,00	€ 18.254,15
Projectleiding & communicatie	€ 19.164,00	€ 3.424,33
Controleverklaring	€ -	€ 1.535,37
BD	€ 197.100,00	€ 409.508,29
b	€ 10.000,00	€ 36.545,77
pgd	€ 25.000,00	
wc	€ 135.000,00	€ 354.063,51
Contactcentrum	€ 12.100,00	€ 14.861,19
Projectleiding & communicatie	€ 15.000,00	€ 2.787,84
Controleverklaring	€ -	€ 1.249,99
DD	€ 197.100,00	€ 232.589,01
b	€ 10.000,00	€ 79.827,57
pgd	€ 25.000,00	€ 21.751,35
wc	€ 135.000,00	€ 112.111,08
Contactcentrum	€ 12.100,00	€ 14.861,19
Projectleiding & communicatie	€ 15.000,00	€ 2.787,84
Controleverklaring	€ -	€ 1.249,99

Toelichting financiën

Vervangen drainage naar peilgestuurde drainage: in met name het gebied van waterschap Aa en Maas was veel interesse in deze maatregel. Het budget is bijna gerealiseerd.

Waterconservering en -besparing: deze post is veel aangevraagd; met name druppelirrigatie en sensoren zijn door diverse ondernemers aangelegd. Dit zijn relatief dure investeringen, waardoor deze post ruim overschreden is. In het gebied van waterschap Brabantse Delta hebben de deelnemers flink geïnvesteerd in desbetreffende maatregelen.

Bodemmaatregelen: deze maatregel is met name in het beheergebied van waterschap De Dommel toegepast. In dit gebied zijn relatief veel locaties waar de effecten van klimaatverandering steeds zichtbaarder worden.

Contactcentrum: dit betreft de kosten van Arvalis voor het contactcentrum. De kosten zijn iets hoger dan begroot, omdat Arvalis aanvullend enkele communicatieve werkzaamheden heeft uitgevoerd. Per saldo blijven de kosten binnen de totale begroting voor contactcentrum en communicatie.

Communicatie: deze post is niet als afzonderlijke kostenpost ingezet. De regeling is zonder omvangrijke communicatiecampagne goed verlopen. Communicatie-inzet is (deels) meegenomen binnen de posten contactcentrum, projectleiding en is daarnaast

buiten het project door de waterschappen uitgevoerd. Na afloop van het project wordt een artikel georganiseerd over de resultaten door ZLTO. Dit wordt afgestemd met de waterschappen.

Projectleiding: deze kosten betreffen de inzet van de ZLTO-projectcoördinator en de kosten van de controleverklaring (geleverd door Moore DR). Deze totaalpost is ruim binnen de begroting gebleven.

Financiering

De financiering van dit project geschiedt voor maximaal 40% uit DHZ-gelden met een begrenst bedrag. Waterschap Aa en Maas heeft aanvullende financiering beschikbaar gesteld voor waterconserverende maatregelen.

Ondernemers hebben substantiële investeringen gedaan. Met name druppelirrigatie, vochtsensoren en de vervanging van drainage door peilgestuurde drainage brengen relatief hoge kosten met zich mee.

Conclusie

WGWBG 2.0 (2024–2025) heeft de beoogde ondersteuning aan agrariërs bij de uitvoering van waterconserverende, waterbesparende en bodemverbeterende maatregelen gerealiseerd. De belangstelling was vanaf de start groot en heeft geleid tot deelname vanuit alle betrokken waterschapsgebieden, met de grootste instroom in het beheergebied van waterschap Aa en Maas.

Binnen de regeling konden ondernemers per bedrijf maximaal € 5.000 ontvangen. In afstemming met de waterschappen is per maatregel bepaald welke vergoeding subsidiabel was. De uitvoering via het contactcentrum van Arvalis heeft gezorgd voor een centraal loket voor vragen en voor een eenduidige administratieve afhandeling van aanvragen en declaraties, waarbij in een aantal dossiers aanvullende informatie nodig bleek om tot uitbetaling over te kunnen gaan.

Financieel is zichtbaar dat met name de post waterconservering en -besparing hoger is uitgevallen dan begroot, wat samenhangt met de relatief hoge investeringskosten van onder meer druppelirrigatie en sensortechniek. De maatregel gangbare drainage vervangen naar peilgestuurde drainage is in het bijzonder in het beheergebied van waterschap Aa en Maas veelvuldig toegepast, waarbij het beschikbare budget nagenoeg is benut. Voor contactcentrum en communicatie zijn de kosten per saldo binnen de totale begrotingsruimte gebleven.

Omdat binnen dit project geen uitgebreid monitoringstraject is ingericht, zijn effecten op waterbeschikbaarheid en waterkwaliteit niet kwantitatief vastgesteld. Wel zijn KPI's bijgehouden voor deelname, aantallen maatregelen, type maatregel en (indicatief) het geïnvesteerde bedrag. Voor een eventuele vervolgfase kunnen deze registraties worden benut voor een gerichte evaluatie per waterschapsgebied (bijvoorbeeld via een expert judgement).

Aanbevolen wordt bij een eventuele vervolgfase een koppeling te maken met het Bedrijfsbodemwaterplan (BBWP), om inzichtelijk te maken dat de juiste maatregelen op de juiste plekken worden geïmplementeerd.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen